

Kommunal Landspensjonskasse
gjensidig forsikringsselskap
Org. nr: 938 708 606 Foretaksregisteret
Pb. 1733 Vika, 0121 Oslo
E-post: klp@klp.no
www.klp.no

Arbeidsdepartementet
Postboks 8019
0030 Oslo

Oslo, 15. januar 2010

Høring om oppfølging av avtale om offentlig tjenstepensjon og AFP i offentlig sektor

Det vises til høringsbrev av 17.12.2009

Generelt

Arbeidsdepartementet har sendt på høring forslag til nødvendige endringer i regelverket for tjenstepensjon og AFP i offentlig sektor som følger av avtalen som ble inngått ved tariffoppgjøret i vår. Styret for Pensjonsordningen for sykepleiere ser det ikke som sin oppgave å kommentere om forslagene følger intensjonen i den inngåtte tariffavtalen eller rekkevidden av grunnlovsvernet for offentlig tjenstepensjon, men legger til grunn at tariffpartene selv kommenterer tolkningen av disse spørsmål.

Styret har følgende synspunkter:

- Det bør innen rimelig tid komme regler også for årskullene fra og med 1954-kullet. For yngre årskull vil også den nye opptjeningsmodellen i folketrygden, som skal fases gradvis inn fra 1954-kullet, påvirke ytelsene fra bruttoordningene i offentlig sektor. Det innebærer et problem fra de ansattes synspunkt at store grupper, også grupper som pr. 1.1.2011 har relativt få år igjen til tidligste pensjoneringsalder, ikke vil vite hvordan deres fremtidige tjenstepensjon vil bli fastsatt.

Fra et forsikringsmessig synspunkt er det også problematisk at det ikke er fastsatt regler for de som er født i 1954 og senere. En stor andel av de premier som kreves inn og de premiereserver som avsettes gjelder disse årskullene. Så lenge det ikke finnes like regler, kan det vanskelig fastsettes hvilke pensjonsbeløp som skal forsikres gjennom årlig premie og hvilke premiereserver som skal avsettes.

- Kompensasjon for levealdersjustering

Det foreslås at muligheten for å kompensere for levealdersjusteringen gjennomføres ved at en benytter forholdstallene i folketrygden også ved uttak etter 67 år, men likevel slik at tjenstepensjonen for samordning ikke kan bli høyere enn 66 prosent av pensjonsgrunnlaget. Det vil si at forholdstall 1,000 skal benyttes selv om forholdstallet ved uttaksalderen skulle være lavere enn 1,000. Begrensingen skal ikke gjelde samordningsfradragene, dvs. at samordningsfradraget divideres med forholdstallet også når dette er lavere enn 1,000. Argumentet er at det dermed blir samsvar mellom samordningsfradragene og den folketrygden som vedkommende får utbetalt. Intensive til å stå i arbeid kunne imidlertid bli gjort bedre. Et alternativ kan være at det innføres samme begrensning for samordningsfradraget som for bruttopensjonen, dvs. at forholdstall 1,000 benyttes også for samordningsfradraget når forholdstallet ved uttaksalder er lavere enn 1,000.

- **Individuell garanti**

Styret understreker behovet for å vurdere tiltak som sikrer at forskjellene når garantien opphører, ikke blir for store for de som er født i 1959 og senere.

- **Samordning av offentlig tjenstepensjon med AFP i privat sektor**

Departementet mener at reglene for samordning av offentlig tjenstepensjon med ny AFP i privat sektor må bygge på de samme samordningsprinsippene som for samordning med fleksibel alderpensjon, og at samordningsfradraget skal reduseres i forhold til opptjeningstiden i tjenstepensjonsordningen. Siden denne samordningen først og fremst vil gjelde personer med kort opptjeningstid i tjenstepensjonsordningen, mener departementet at samordningsfradragene for de fleste vil være relativt små. Det er riktig at fradragene i kronebeløp kan bli små. De foreslåtte regler vil i praksis kunne bety at verdien av de oppsatte rettigheter kan bli redusert med mer enn 50 %, og i mange tilfeller vesentlig mer. Styret mener det er behov for en nærmere utredning om hvordan samordning mellom offentlig tjenstepensjon og privat AFP bør skje.

- **Regulering av pensjon**

I høringsnotatet kapittel 6.2 om regulering av uføre- og etterlattepensjon bes det spesielt om synspunkter på hvordan uføre- og etterlattepensjoner i tjenstepensjoner skal reguleres. Det stilles spørsmål ved om disse ytelsene bør reguleres med lønnsveksten fram til 67 år, og deretter reguleres som alderspensjon under utbetaling. Det vil bety mindre gunstig regulering for uførepensjonistene i perioden fra 67 til 70, hvis man ikke velger den løsningen at også uførepensjonen i tjenstepensjonsordningen regnes om til alderspensjon ved fylte 67 år. For etterlattepensjonen vil det være "evig". Begge ytelsene skal imidlertid samordnes med ytelser fra folketrygden, og ofte vil den etterlatte også ha rett til en alderspensjon fra tjenstepensjonsordningen. Det kan synes upraktisk at ytelser som samordnes skal reguleres ulikt, men det må vurderes opp den innskrenkning av rettigheter dette vil innebære.

- **Overgang fra uførepensjon til alderspensjon**

Uførepensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning utbetales fram til aldersgrensen som gjelder for stillingen medlemmet hadde. Fra denne alderen utbetales alderspensjon. En videreføring av dagens regelverk på dette området er problematisk i forhold til levealdersjustering av alderspensjon fra tjenstepensjonsordningene. Dersom en skal benytte foreslåtte regler for levealdersjustering, vil dette innebære at samtlige uførepensjonister med aldersgrense 70 år automatisk vil få kompensert for levealdersjusteringen.

En løsning vil som departementet beskriver være at det ved overgangen til alderspensjon ved 70 år gjennomføres levealdersjustering ved å benytte forholdstallet for det aktuelle årskullet ved 67 år. Forholdstallet ved 67 år benyttes da både til å levealdersjustere bruttopensjonen, og i fastsettingen av samordningsfradragene.

Den andre løsning vil kunne være å endre overgangstidspunktet fra uføre til alderspensjon til 67 år. Det er forutsatt at en fortsatt medregner tjenestetid fram til aldersgrensen. Da benyttes også det forholdstallet som gjelder ved overgangstidspunktet. I de kommunale tjenstepensjonsordningene vil noen kunne tape på dette i de tre årene ved at uførepensjonen kan bli regnet av en høyere deltid enn den gjennomsnittlige deltiden alderspensjonen regnes ut fra. I Staten regnes alltid uførepensjon av deltiden på uføretidspunktet, slik at da vil noen både kunne tjene og tape på dette. I de kommunale tjenstepensjonsordningene gjelder imidlertid regler om lønnsnedgang ved alderspensjonering, men ikke ved uførepensjonering som vil kunne gi mer pensjon i de nevnte tre årene. Utslagene vil uansett bli nokså små. En vesentlig fordel vil imidlertid være å få like ytelser, i både

tjenestepensjonsordningen og folketrygden, ikke minst med lik regulering. Et praktisk poeng er også at det blir en pensjonsomregning færre.

- **Samordning av etterlattepensjon fra tjenestepensjonsordning og alderspensjon fra folketrygden**
Departementet foreslår at samordning med eventuell alderspensjon fra folketrygden først skal skje fra fylte 67 år. Det synes ikke som dette vil ha stor betydning for økonomien i pensjonsordningen. Samtidig vil dette være en praktisk ordning, men det er heller ikke spesielt problematisk å foreta samordning i disse tilfellene. Gruppen som vil velge tidlig alderspensjon fra folketrygden og samtidig ha rett til brutto etterlattepensjon fra tjenestepensjonsordningen er liten og vil bli mindre.

- **Vilkår om fremsetting av krav om alderspensjon fra folketrygden**
Styret merker seg ellers at det ikke pålegges å ta ut alderspensjon fra folketrygden før 67 år selv om vedkommende tar ut alderspensjon fra tjenestepensjonsordningen etter særaldersgrense før 67 år. Det vil kunne innebære at pensjonisten kan ta ut både alderspensjon fra folketrygden, full tjenestepensjon og dessuten være i fullt arbeid dersom vedkommende tar arbeid i stilling som ikke innebærer medlemskap i offentlig tjenestepensjonsordning.

- **Regler om inntektsbegrensning**

I lov om Statens Pensjonskasse – utkastet § 21 nytt femte ledd er det inntatt en bestemmelse som omhandler avkortning av AFP-pensjon mot arbeidsinntekt for 65- og 66-åringene. Denne bestemmelsen sto tidligere i forskrifter. Det er ikke inntatt tilsvarende ny bestemmelse i utkastet til lov om pensjonsordningen for sykepleiere.

Denne bestemmelsen gir en strengere inntekstavkortning enn det som gjelder i kommunale tjenestepensjonsordninger. Selv om det tilstrebes likhet mellom de offentlige pensjonsordningene, finnes det forskjeller som håndteres på en praktisk måte uten at dette har rokket ved Overføringsavtalen eller forståelsen av forskriftene for de kommunale pensjonsordningene. Det stilles spørsmål ved om departementet legger til grunn en realitetsendring ved sitt lovforslag på dette punktet.

- **Rett til alderspensjon dersom vedkommende har mottatt AFP etter AFP-tilskottsloven**
I utkastet § 7 nytt åttende ledd i sykepleierloven foreslås det at det ikke kan ytes alderspensjon etter tredje ledd til en person som har mottatt avtalefestet pensjon etter AFP-tilskottsloven. Ut fra ordlyden kan det tyde på at vedkommende er forhindret fra å få slik alderspensjon ikke bare om han/hun mottar pensjon etter AFP-tilskottsloven, men også har mottatt slik privat AFP tidligere. Det stilles spørsmålstegn ved hvilken begrunnelse det skulle være. Det er muligens ikke så svært praktisk, men det kan synes urimelig om vedkommende som tidligere har hatt AFP ikke skulle kunne få alderspensjon som nevnt i § 21 sjettede ledd.

- **Levealdersjustering for AFP**

I høringsutkastet er det foreslått at AFP i offentlig sektor ikke skal levealdersjusteres. Lovutkastet synes ikke å inneholde regler om og eventuelt hvordan levealdersjusteringen skal skje for AFP som beregnes som en alderspensjon med fratredelse fra 65 år. Begrepet ” fratredelsestidspunktet ” i § 10 a bør også endres med tanke på denne gruppen.

- **Sykepleierpensjonslovens § 15, første ledd og SPK-loven § 28, første ledd**

I begge bestemmelser vises det til at uførepensjonen beregnes og utbetales i samsvar med reglene for alderspensjonen. Denne henvisningen må endres.

Kommunal Landspensjonskasse
gjensidig forsikringselskap
Org. nr: 938 708 606 Foretaksregisteret
Pb. 1733 Vika, 0121 Oslo
E-post: klp@klp.no
www.klp.no

- Vilkår for uttak av alderspensjon før 67 år.

Det er satt et minimumsnivå for uttak av alderspensjon fra folketrygden før 67 år som vil innebære at mange ikke vil kunne ha anledning til å få slik pensjon. Det ble drøftet i ot.prp. 37 (2008-2009) om supplerende tjenstepensjonsordninger kan inngå i vurderingen av om kravet til å benytte seg av den fleksible ordningen i folketrygden er oppfylt. Det ble sagt at man tok sikte på å komme tilbake til nærmere regler for dette når utformingen av AFP og tjenstepensjonsordningene er avklart. Slik avklaring vil nå foreligge med behandlingen av departements lovforslag i Stortinget, og det er ønskelig med rask oppfølging av dette tema.

Med vennlig hilsen

Styret for pensjonsordningen for sykepleiere

På vegne av
Hilde Olsen

Styreleder

Anne Kåth Gjølset